

LETO XXVI •
POŠTNA PL

STUDIJSKA KNJIZNICA

NA GRADU

10/94

62390 RAVNE NA KOROŠKEM

višava

GLASILO GOZDNEGA GOSPODARSTVA SLOVENJ GRADEC P.O.

GOZDNO GOSPODARSTVO ŽE ZBIRA CERTIFIKATE

Zapisali smo že, da se Gozdno gospodarstvo pripravlja na lastniško preoblikovanje. Odločili smo se za takozvano notranje lastninjenje. Pri tem bodo postali lastniki podjetja zaposleni, dosedaj zaposleni in upokojenci, ki bodo vložili svoje certifikate v podjetje. Zanje bodo dobili najprej 20% premoženja. Če bo zbranih več certifikatov bomo pri nadaljnjem lastninjenju imeli 50% popust:

Naš cilj je olastniti 60% premoženja podjetja. S certifikati, vloženi v podjetje, želimo odkupiti čim večji del tega premoženja. Kar nam v prvi fazi ne bo uspelo olastniti, bomo lahko odkupili v prihodnjih petih letih. Na ta način bomo postali večinski lastniki podjetja. Tako bomo zagotovili oblikovanje bodoče delniške družbe po naših željah in potrebah bodočih lastnikov. Gozdno gospodarstvo se že oblikuje v trdno in dobičkanosno podjetje, ki bo bodočim lastnikom zagotavljalo pričakovan dobiček.

V preteklem obdobju Gozdno gospodarstvo nikoli ni poslovalo z izgubo. To so nam v zadnjih treh letih povzročili učinki Zakona o denacionalizaciji, Zakona o gozdovih in Zakona o zadrugah. Ti predpisi so nam odvzeli veliko

dela, ki smo ga prej opravljali. Ostali so vsi zaposleni, njihovo zmanjševanje pa smo financirali izključno z lastnimi sredstvi.

Postopoma smo za takšen obseg dela, ki nam je še na razpolago izoblikovali potrebno število produktivnih delovnih mest in zaposlenih. Vsa predvidevanja pa kažejo, da se bo v prihodnjem obdobju obseg dela povečal. S tem pa se nam obetajo boljši časi.

Ponovno želim povabiti vse upravičence, da vložite svoje certifikate v Gozdno gospodarstvo in s tem postanete lastniki podjetja in njegovi delničarji.

Vaše certifikate zbiramo na vseh poslovnih enotah, kjer jih lahko oddate tajnicam in na Upravi podjetja v finančnem sektorju.

Zagotavljamo, da bo vrednost vaših delnic pokrita z realnim premoženjem podjetja in da bomo z dobičkom povečevali in krepili to vrednost.

Z vašim zaupanjem bomo skupaj zgradili trdno podjetje, od katerega pričakujemo koristi mi in naši otroci.

Hubert Dolinšek

Ob teh jesenskih dneh, ko so vinogradi polni obiralcev, so na mnogih kmetijah začeli pobirati jabolka in pričeli stiskati sladki jabolčni mošt, ki so ga nekoč na naših kmetijah še kako radi pili. Naš današnji posnetek smo napravili v Kovačevem sadovnjaku v Radušah pri Slovenj Gradcu.
- Foto: F. Jurač

NEGUJMO GOZDOVE

Med spremembami, ki jih je prinesel Zakon o gozdovih iz lanskega leta, je prav gotovo pomembno to, da je za gospodarjenje z gozdom odgovoren lastnik in ne več gozdnogospodarska organizacija.

Omenil bi 5. člen Zakona, ki pravi:

"Lastninska pravica na gozdovih se izvršuje tako, da je zagotovljena njihova ekološka, socialna in proizvodna funkcija. Zato mora lastnik gozda:

- gospodariti z gozdovi v skladu s predpisi, z načrti za gospodarjenje in upravnimi akti, izdanimi po tem Zakonu;
- dovoliti v svojem gozdu prost dostop in gibanje drugim osebam;
- dovoliti v svojem gozdu čebelarjenje ter lov in rekreativno nabiranje plodov, zelnatih rastlin, gob in prosto živčih živali v skladu s predpisi."

Zaradi splošnih koristi, ki jih nudi gozd vsem državljanom, je v 48. členu Zakona o gozdovih zapisano, da se v proračunu republike Slovenije zagotavljajo sredstva za sofinanciranje gojitvenih in varstvenih del ter del za vzdrževanje življenjskega okolja prosto živčih živali v zasebnih gozdovih.

Na podlagi tega člena izda Ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo ODRREDO o financiranju in sofinanciranju vlaganj v gozdove iz sredstev proračuna republike Slovenije. (Ur. list št. 58/94)

Po tej odredbi je delež sofinanciranja odvisen od vrste dela in od stopnje povdarnosti ekoloških in socialnih funkcij, ki jih ima gozd in so opredeljene v gozdnogospodarskem načrtu.

Pri obnovi gozdov pokriva proračun stroške nabave sadik, pri naravni obnovi pa 30% stroškov priprave sestoja za naravno nasemenitev.

Pri negi gozdov je predvideno sofinanciranje države:

- 20% od vrednosti opravljenih del pri obžetvi,
- 30% od vrednosti opravljenih del pri negi mladja in gošče,
- 40% od vrednosti opravljenih del pri prvem redčenju.

Pri varstvu gozdov je predvideno sofinanciranje države:

- 30% stroškov dela in potrebni material za zaščito ogroženih sadik gozdnega drevja,
- 20% stroškov dela in potrebni material za zatiranje bolezni in škodljivcev gozdnega drevja,
- 30% stroškov dela za vzdrževanje travnikov in pašnikov v gozdu,
- pri izdelavi lužadark povečane stroške v primerjavi z redno sečnjo, ki nastanejo zaradi izvajanja zatiranih ukrepov.

Na demografsko ogroženih območjih je delež države pri sofinanciranju del še za nekaj odstotkov višji.

Če te številke malo zaokrožimo, lahko rečemo, da proračun pokriva v povprečju približno eno tretjino stroškov nege ali približno 3.000 SIT/dnino. Na osnovi programa nujno potrebnih negovalnih del odpade na naše območje 2.130 dnin. Prepričani smo, da imamo dovolj gozdnih posestnikov, ki bodo v svojem gozdu opravili nujno potrebna negovalna dela (nego mladja, nego gošče, prvo redčenje), si s tem izboljšali svoj gozd in nekaj zaslužili. Seveda pa se morajo s tem predhodno dogovoriti s svojim revirnim gozdarjem, ki jim bo dal potrebna napotila za izvedbo del.

Tone Modic

Sindikati o svoji organiziranosti in viških

Po daljšem premoru se je Konferenca sindikata GG spet sestala v mesecu septembru. Poleg članov in vodilnih delavcev GG sta se seje udeležila še g. Marjan Ferčec, predsednik republiškega odbora sindikata lesarstva in gozdarstva in ga. Ana Križanič, pravnica pri ROS. Glavni temi razprave sta bili reorganizacija sindikata v gozdarstvu in vprašanja pravic delavcev, ki so trajni tehnološki viški.

Zaradi zmanjšanja števila zaposlenih v gozdarstvu se je tudi zmanjšalo število članov sindikata. To pa narekuje novo organizacijo sindikata. Republiški odbor je pripravil predlog, po katerem bi ukiniteli osnovne organizacije po poslovnih enotah, konferenco pa bi preimenovali v sindikat podjetja. Ta bi imel svoj izvršni odbor, ki bi ga sestavljali sindikalni zaupniki poslovnih enot. Predsednik sindikata podjetja bi bil član republiškega odbora, ki bi se imenoval Konferenca sindikata gozdarskih podjetij. Podobno bodo organizirani in povezani s skupnim organom na republiškem nivoju tudi delavci Zavoda za gozdove.

Člani konference so izrazili bojezen, da bodo s tako organizacijo delavci izgubili svoje pravice, ki izhajajo iz sindikalnega članstva. Naš delavec želi od sindikata tudi ugodnosti, na katere je bil navajen. Dogovorili so se, da bodo organizirali razprave o tem po enotah in na naslednji seji odločili o reorganizaciji.

Razprava se je nadaljevala o vprašanih delavcev, ki so trajni tehnološki viški. Denarja za odpravnine in nadomestila osebnega dohodka za čas čakanja država še ni nakazala.

Vodstvo podjetja bo precejšnjemu številu teh delavcev podaljšalo delovno razmerje do konca leta oz. jih sprejelo za določen čas, s tistimi pa, ki gredo že 30. 9. na Zavod za zaposlovanje pa so se dogovorili, da bodo prejeli odpravnino takoj, ko bo denar nakazalo Ministrstvo za gozdarstvo.

Sindikati je bil tudi seznanjen o sprejetju kolektivne pogodbe za gozdarstvo. V GG jo bomo začeli izvajati takoj, ko bo objavljena v Uradnem listu.

Ida Robnik

Raziskovalna dejavnost

Raziskovanje gozdov in gospodarjenja z njimi mora temeljiti na enotnem večdisciplinarnem raziskovalnem programu ne glede na vire financiranja, izvajati pa ga morajo za to usposobljene raziskovalne organizacije v povezavi s strokovnjaki v javni gozdarski službi in v gozdarskih izvajalskih podjetjih.

Raziskovalna dejavnost mora biti tesno povezana z visokoškolskim in podiplomskim izobraževanjem ter prenosom znanja v gozdnogospodarsko prakso. Upoštevati mora mednarodne dosežke in prispevati v svetovno zakladnico znanja.

V ospredju morajo biti zlasti naslednji raziskovalni cilji:

- narava slovenskega mnogonamenskega gozda in njegovih eko-sistemskih delov,
- obstoječe in pričakovane obremenitve v gozdu in gozdnatem prostoru zaradi razvoja človekovih in družbenih potreb in vplivov na gozdove in gozdno proizvodnjo,
- reagiranje gozda na različne obremenitve in prilagojeno ravnanje v gozdu,

- krepitev biološke stabilnosti gozda in gozdnate krajine,
- uveljavitev kakovostnih dejavnikov razvoja, racionalnosti in kulture dela v gozdu,
- učinkovito povezovanje naravnih, tehnoloških in ekonomskih dejavnikov pri ohranjanju in razvoju gozdov in kakovosti okolja,
- razvoj metod načrtovanja, usmerjanja in usklajevanja gospodarjenja za ohranitev in razvoj gozdov in gozdarstva.

Raziskovanja je treba usmeriti zlasti na naslednje sklope:

1. Narava gozda

Gozdoslovne in gozdnogojitvene raziskave, usklajevanje rastlinske in živalske komponente, vrednotenje rastišč in sestojev, genetsko proučevanje drevesnih vrst, gozdno semenarstvo in drevesničarstvo, varstvo gozdov.

2. Gozd kot predmet varovanja in gospodarjenja

Sistem pridobivanja in obdelave podatkov o stanju in razvoju gozdnih sestojev in gozd-

IZ PROGRAMA RAZVOJA GOZDOV IN GOZDARSTVA SLOVENIJE

nega prostora, gozdnogospodarsko načrtovanje, gozdno gospodarski vidiki spremljanja in usmerjanja gozdne proizvodnje, ekonomski problemi gozdarstva, človek in delo v gozdni proizvodnji, tehnologija gozdne proizvodnje, gozdne prometnice in gradnje, razvijanje komplementarnih in dopolnilnih dejavnosti gozdarstva kot dejavnika krepitev ekonomske stabilnosti panoge, organiziranost gozdarstva.

3. Gozd kot del življenjskega okolja

Funkcije gozdov, tipizacija gozdnate krajine, vplivi družbenega razvoja na gozdarstvo.

4. Razvijanje metodoloških pripomočkov

Informacija, bionika in naravno okolje, komuniciranje v gozdarstvu in z javnostjo, vrednotenje metod dela in mehanizacije v gozdarstvu, metode optimiranja pri gozdnogospodarskem načrtovanju in pri gozdni proizvodnji.

OBNAŠANJE DOMAČIH ŽIVALI

Veda o obnašanju živali se imenuje etologija in je zelo mlada veda. Veterinarska etologija proučuje obnašanje domačih živali. Spoznanja etologije zajemajo osnove obnašanja v zvezi z udomačenjem, poreklom, značajem in dednimi lastnostmi posameznih vrst domačih živali. Nas predvsem zanima obnašanje posameznih vrst domačih živali pri obstoječih pogojih reje in izkoriščanja domačih živali, posebno glede prilaganja (aklimatizacije) obstoječim sistemom držanja. Zelo veliko vlogo pri tem pa igra mikroambicijalni in mikroklimatski kompleks.

Na splošno velja, da je obnašanje domačih živali v veliki meri odvisno od njihovega živčnega in hormonalnega sistema, pa tudi od dedne zasnove. To so odnosi, ki jim oblikujejo značaj in zmožnost učenja. Lastnosti posameznih vrst domačih živali se še posebej izražajo v mehanizmu za preživetje, razmnoževanje, materinstvu in borbi za splošni obstanek. Živali kažejo devet lastnosti obnašanja glede na način jemanja hrane: iskanje zaščite, proučevanje okolja, druženja, borbenosti, odvajanja od skupine, spolnosti, skrbi in igranja. Na vsak zunanji dražljaj odvisno od vrste in jakosti reagirajo živali s stresnim stanjem ali z zadovoljstvom. Socialno obnašanje živali do človeka je povezano z vzgojo, hranjenjem in druženjem z živalmi. Specifičnosti pri posameznih vrstah živali so zelo različne n.p. pes raziskuje okolico, voħa, mokri, defecira, koplje, zakopava hrano in označuje svojo

okolico. Posebnost v življenju psov je, da se informirajo z vohom. Pri psih je socialni odnos drugače razvit do človeka kot do svojega krclca. Pes ima poseben odnos do hrane, do človeka, dobro pa ima razvit tudi borbeni odnos. Poseben je odnos dresiranega psa do človeka. Psi v urbanem okolju, pa tudi drugi bi morali obvezno skozi hišni trening, socialni razvoj in osnove dresure. Psi, ki teh osnov niso sposobni dojeti so odpadniki - večni potepuhi.

Mačke so po svoji naravi individualisti. Socialno obnašanje je povezano s parjenjem, porodom, materinstvom, odnosom do hrane vode in mladičev. Za veterinarsko etologijo je posebno važno obnašanje goved, ovac, konjev, prašičev in perutnine.

Zakon skupin se pojavlja posebno pri prosti reji teh živali. Goveda, ovce in konji so med seboj v čredi v vidnem kontaktu. Svinje spadajo med živali s telesnim kontaktom in slušno komunikacijo. Če se skupina razbije se konji in ovce najprej združijo nato pa zbežijo, svinje bežijo razkropljeno. Ovce se med begom orientirajo pod kotom 110°. V skupini so med živalmi nadrejena in podrejena razmerja, pri formiranju skupin so opazne borbe, višje rangirane živali pa ostale venomer vzmernirajo. Pri kravah ima to lahko za posledico zmanjšanje mlečnosti. Takšna stanja rešujemo v čredah s prosto rejo z odstranjevanjem rogov. Ovce v tropu niso organizirane, vodja je navadno najstarejši ovis, pri intenzivni reji pa pokažejo agresivnost z udarjanjem z glavo pri hranjenju ali pri zavzemanju mesta za ležanje. Pujski se borijo za seske že zelo zgodaj. To razumemo kot socialno uveljavljanje. Pri poldivjih govedih biki ostanejo v čredi dobri dve leti, so gospodarji nad kravami, nato pa formirajo samostojne skupine. Pri govedu je socialna nadvlada izražena pri večji gostoti v hlevu ali na paši, toda le do skupine 50 do 70 goved v skupini. Pri takšni čredi se vse živali med seboj poznajo.

Svinje se razpoznavajo še v skupini do 30 živali. Odnos med konji v skupini je zelo različen, so pa občutljivi na velikost dodeljenega prostora. Prašiči se upirajo vodenju, goveda in konji pa vodji radi sledijo. V čredi mlečnih krav je vodja blago dominantna krava. Konji, goveda in ovce se dajo trenirati za vodje, n.p. krave žene vodica na pašo, k molži itd. Pri živalih je različno tudi seksualno obnašanje, tako potrebujejo biki in ovni dalj časa da odkrijejo gonečo se samico kot nekatere druge vrste živali. Pri divjih ovcah se breje samice oddaljijo od tropa tri dni pred porodom, vodeča krava pa lahko prevzame tele od podrejene vrstnice, toda samo tako dolgo, da dobi svoje lastno tele. Napajanje telet iz avtomatov ima pogosto za posledico slabe navade sesanja posameznih delov telesa drugim teletom. Nenormalno obnašanje domačih živali je posledica nepravilnih postopkov vzreje, reje in izkoriščanja. To je protest živali na dejansko stanje. V večjih rejah prašiči grizejo repe, nekateri izražajo nezadovoljstvo z žvekanjem, glodanjem, grickanjem. Ovce trgajo svojim sovrstnicam volno. Pri hlevski reji konjev brez dela in treninga se pojavljajo razne slabe navade kot n.p. grizenje jasli, nihanje s telesom, vlečenje zraka v sebe, prekomerno pitje vode s čestim mokrenjem kar vse jih izčrpava. Pri intenzivni reji kokoši, posebno v kletkah se pojavlja kljuvanje in žrtje perja, kanibalizem, pri ekstenzivni reji perutnine je prisotno nenormalno seksualno obnašanje petelinov, formiranjem jat in vodečimi petelini.

Obnašanje živali je potrebno stalno spremljati, proučevati in iskati vzroke. Protest domačih živali na neustrezne rejske razmere se izraža v različnih oblikah, posledice so lahko zelo resne, pokažejo pa se posredno ali neposredno v proizvodnji in zdravstvenem stanju črede, jate, skupine, tropa.

Mag. Milan Verčkovnik, dr. vet. med.

Jesenska paša

V naših razmerah, kjer je večina kmetijskih površin za-travljenih, je paša eden glavnih načinov prehrane goveje živine. Pri pravilni paši, kjer upoštevamo potrebe govedu po hranilnih snoveh, predvsem pa tehnologijo rasti travinja, uspehi ne bodo izostali. Paša je namreč še vedno najcenejši način krmjenja, da o počutju in zdravju živali na svežem zraku in soncu sploh ne govorimo. Nekateri kmetje še vedno niso prišli do tega spoznanja in živali skozi vse leto držijo v hlevu. Zaostreni pogoji kmetovanja, ki se v zadnjem času kažejo tudi pri nas, bodo prisilili, da bomo iskali vse notranje rezerve pri pocenitvi prireje mleka in mesa. Eden od ukrepov je tudi paša.

Jeseni, ko postajajo dnevi vse krajši in noči vse daljše, se spreminja tudi travna ruša. Zaradi slabše asimilacije je hranilna vrednost paše v jesenskih mesecih slabša. Predvsem vsebuje krma manj škrobnih vrednosti in sušine. To je potrebno pri krmljenju goveje živine upoštevati. Še posebno to velja za krave molznice, pri katerih se pri jesenski paši zmanjša mlečnost. Zaradi tega je potrebno kravam poleg paše pokladati seno in krmila, ki vsebujejo dosti škrobnih enot kot so kuzuza, ječmen ali pesni rezanci. Pri pomanjkanju energije, sušine in vlaknine v paši se v mleku zmanjšajo količine tolišče, sušine in beljakovin. To pa pomeni tudi nižjo ceno za prodano mleko. Priporočamo, da kravam pred odgonom na pašo v hlevu pokladamo nekaj dobrega sena (2 do 3 kg) in koncentrate kot so koruzni zdrob ali ječmen. Količina je odvisna od mlečnosti krav. Vedno prvo pokladamo seno in nato močna krmila.

Pri vzreji plemenskih telic in pitancev, kjer živali držimo na pašniku podnevi in ponoči, pokladamo seno kar na pašniku. Seno naložimo na prikolico, (še bolj priporočljive so vprežne sani saj jih živali ne morejo potisniti v dolino) in ga dnevno vozimo na pašnik. Močna krmila (koruzo, ječmen, itd.) pa sproti polagamo v posebna lesena korita.

Pri odmeri velikosti čredinke upoštevamo dejstvo, da je količina trave in hranilna vrednost paše jeseni slabša.

Večkrat se postavlja vprašanje, kako pozno v jesen živino lahko pasemo? To v prvi vrsti zavisi od kategorije goveje živine, ki jo pasemo. Če pasemo molzne in visoko breje krave, s pašo zaključimo prej kot pa pri paši plemenskih telic. Slednje lahko ostanejo na pašniku vse do takrat, ko nočne temperature padejo pod 0 stopinj Celzija. Ko nastopi slana, z odgonom živine na pašnikih počakamo, da se dnevne temperature zvišajo. Telicam, ki so vse leto na pašniku pa tudi manjše slane ne škodijo, saj se pričnejo pasti, ko slana izgine.

Jeseni je potrebno pašnik "trdo popasti", saj se na visoki travni ruši čez zimo rada pojavi snežna plesen, ki rušo zredči. Še posebno so za ta pojav občutljive kvalitetne trave kot so ljujke.

Vsekakor pa je dolžina jesenske paše odvisna predvsem od podnebnih razmer in od nadmorske višine pašnika. Nekje v nižinah lahko pašo podaljšamo vse do novembra in še čez. V planinah pa "pašo zapre" navadno že mesec september.

Za pocenitev prireje mleka in mesa je torej pomembno, da jesensko pašo čimbolj podaljšamo, saj bomo s tem prihranili krmo kot sta seno in silaže za dolgo zimo. Živali si bodo na svežem zraku in soncu jeseni nabrale dovolj kondicije in zdravo konstitucijo, kar pa je za dolgo zimo zelo pomembno.

mag. Jože Pratnecar

Razstava jedi iz medu in prodaja kmečkih dobrot

Na letošnjem Koroškem turističnem tednu je Društvo kmetice Prevalje - Odbor Črna - sodelovalo z razstavo "DOBROTE IZ MEDU". Izdelke za razstavo so pripravile kmečke gospodinje iz Javorja, Koprivne, Tople, Bistre in Pristave. Poleg tradicionalnih medenjakov ste lahko videli še celo vrsto sladkih dobrot od medenih rezin, jabolk, srčkov, poljubčkov, ajdneka, torte z medom, ... in še bi lahko naštevali, saj je bilo razstavljenih kar trideset vrst jedi. Pravljični medeni hiši "Janko in Metka" sta bili kar dve. Posebej lepo in zanimivo so bile oblikovane medene figure v obliki angelčkov, parkeljev, listov in srčkov.

Vse vrste razstavljenih dobrot so obiskovalci lahko tudi pokusili, zraven pa zalili z medico in medenim žganjem.

Na stojnici pa so kmetice kmečke dobrote tudi prodajale. Po ugodni ceni ste lahko kupili ržen kruh, pehtranovo in orehovo potico, razne vrste pecive. Tu ste lahko pogasili žejo, saj so vam po želji postregle z medico, medenim likerjem, sadjevcem in medeno slivovko.

Amalija Ceklin

VIHARNIK izdaja Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec, p.o. Uredniški odbor: Ida Robnik, Majda Klemenšek in Gorazd Mlinšek. Urednica: Ida Robnik, lektorica: Majda Klemenšek. Tehnični urednik: Bruno Znidaršič. Naklada: 1900 izvodov. Tisk: TGP CODA PRESS, Maribor. Dovršitev: GZP MARIBORSKI TISK, Maribor, 1994. (Besedilo ni lektorirano).

Na podlagi mnenja Ministrstva za informiranje z dne 30. 1. 1992 je VIHARNIK proizvod informativnega značaja iz 13. točke tarifne številke 3, za kar se plačuje petodstotni davek od prometa proizvodov.

Z razstave na Prevaljah

Z razstave v Radljah ob Dravi

USPELI RAZSTAVI

Društva kmetič s Prevalj in Radelj ob Dravi sta lepo pripravili razstavo dobrot iz kmečkih peči. Gospodinje na Prevaljah so razstavo pripravile ob Jesenskih srečanjih, gospodinje v Radljah ob Dravi pa ob

jesenskem sejmu Radlje 94 pod naslovom KMEČKA JEDILA OB DELU IN PRAZNIKU.

▲F.J.

KADROVSKE VESTI

BUČEV ATA 70 LET

Franca KNEZA, po domače Bučevega očeta sem osebno spoznal šele pred dvema letoma, ko sem se prvič pojavil v tej obmejni vasi Libeliče. Naključje je nanese, da sem potrkal na prava vrata. Sprejeli so me prijazni ljudje in mi povedali kar sem želel vedeti o libeliški kostnici.

Prav prijetno se je pogovarjati z Bučevim očetom, ki je sredi septembra odložil sedmi križ. Povedal mi je, da mu je zibka stekla v Razborju. Njegovi starši so še pred drugo svetovno vojno kupili Bučevo v Libeličah, kamor se je družina preselila.

Ko je Franc dorasel v fanta, ga je kot mnoge slovenske fante potegnila vojna v svoj vrtneec, kjer je skupaj z drugimi okušal vojne grozote celi dve leti in pol. Le dobri usodi se lahko zahvali, da se je srečno vrnil v svoj domači kraj. Po osvoboditvi domovine je moral še za osemindvajset mesecev obleči uniformo jugoarmije. Vsa ta leta pod uniformo so mu vzela velik del najlepših fantovskih let.

Leta 1959 se je poročil s Prajsovo Amalijo, ki mu je v zakonu rodila dve hčerki: Eriko in Berto. Žal ta zakon ni trajal dolgo. Zahrbtna bolezen mu je leta 1970 vzela dobro ženo. Razmišljal je, kako naprej, saj je življenje na kmetiji brez gospodinje zelo težko. In v drugo najti otrokom skrbno mater tudi ni lahko. A Franc je imel srečo. Sebi je našel dobro ženo Kristino, dekletoma pa skrbno mater, ki jo imata radi kot lastno mater.

Bučev ata pa ni samo dober kmet, je tudi cerkveni pevec, ključar in oderski igralec in morda še kaj. Povedal mi je, kako je bilo, ko so prišli ob šestdesetletnici plebiscita visoki gostje iz državnega vrha. Libeličani so jim med drugimi kulturnimi prireditvami zaigrali tudi enodejanko, ki je ponazarjala, kaj vse so obljubljali avstrijci, če bi glasovali zanje. Libeličani se niso vdali. Dosegli so, da v Libeličah govorijo slovensko.

Bučevega očeta številni ljudje poznajo kot dobrega pridelovalca semenskega krompirja z dolgoletno prakso. Bučevi pridelujejo več sort krompirja. Če da ena sorta manj pridelka, jo dopolni druga, s tem pa si nabirajo tudi iskušnje. Kot pri vseh kmetijskih pridelkih so tudi pri krompirju dohodki bolj skromni, nekaj pa je le. Zavedati se moramo, da kdor zemljo ljubi in spoštuje, mu kruha nikoli ne primanjkuje. Tako pravi Bučev ata, ki se za nasledstvo ne boji, saj ima že dva krepka vnuka.

Še veliko zdravih in srečnih let mu želimo vsi, ki ga poznamo.

Ludvik Mori

Angelca Gorenšek, "Vužnikova Gelca" - 60 let

Kot bi trenil z očmi, je minilo 10 let, odkar je Angela Gorenšek, "Vužnikova Gelca" iz Podgore pri Kotljah, septembra 1984. doživela 50 let in se srečala z Abrahamom.

Letos, 24. septembra, pa je v krogu svojih otrok, sorodnikov, sosedov, znancev in prijateljev v veseli družbi, praznovala še višji, še lepši ljubilej, 60 let svojega življenja. Praznovanje, je bilo veselo in prijetno tako, da bo ostalo v spominu vsem, ki so se ga udeležili. Slovesnost je bila v prosvetni dvorani, kulturnega

doma "Prežihov Voranc" v Kotljah.

"Vužnikovi Gelci", ki pri Vužniku, Vorančevem Munku, nadaljuje staro tradicijo, gostoljubne hotuljske kmečke domačije, kliče mo in iz srca želimo še: "mnoga, mnoga, zdrava in srečna leta", v krogu njenih domačih, sorodnikov, njenih sosedov, znancev in prijateljev!

Rok Gorenšek

Zenitovanjski običaji

5. nadaljevanje

Na ženitovanjih so poleg polke in valčka plesali še ples Zingertajč, Pouštranc, Malender valček, Cvajšrit, Štrafpolko, Ples z metlo, Rašplo.

Ples Zingertajč je zgedal ta-kole: Dober pevec ali pevka je pela naprej. Med njenim petjem so se svatje zibali v paru po melodiji, za vsako kitico pa so zaplesali valček in to nekaj časa v eno, nato pa v drugo smer. Včasih so kakšnega dobrega živinorejca ali kakšnega posebneža počastili s sledečim besedilom v plesu Zingertajča:

Klančnik je kravo klau,
kam je pa glavo dau?
Glavo je Drsne vzeu,
da jo bo za lahterno imeu.

Klančnik je kravo klau,
kam je pa roge dau?
Roge je šoštar vzeu,
da jih bo za šila imeu.

Klančnik je kravo klau,
kam je pa čreve dau?
Čreve je Breznik vzeu,
da jih bo za štrike imeu.

Klančnik je kravo klau,
kam je pa vime dau?
Vime je poštar vzeu,
da ga bo za briftašl imeu.

Klančnik je kravo klau,
kam je pa repič dau?
Repič je Lampret vzeu,
da ga bo za jejžlo imeu.

Klančnik je kravo klau,
kam je pa kožo dau?
Kožo je Srebot vzeu,
da jo bo za koutr imeu.

Še en primer Zingertajča za vso zbrano svatovščino:

Fanti in deklne,
čas hitro mine,
žene in tud' gospe,
hitro prestavljajte svoje noge.

To je pač viža,
kak' s paradiža.
Pomni človeški rod,
pleši pošteno, da v peku ne greš.

Dekle če s' kaj za raj,
hitro se k men' podaj.
Dekle le pleš' z menoj,
plačau bom pit nocoj.

Tist' ga, ki plesat zna,
dekle prau rado ima,
dekle se suče tako,
da veselo naj bi vse b'lo.

Zdaj pa ne pijte,
da še ne prehladite,
dosti jih je že b'lo,
da jih je v mladosti zmkalo.

Ohcet imamo zdaj,
zato je tak lušni kraj,
žene in pa možje,
se danes okol' vrte.

Svati, jaz vabim zdaj,
pojte le vsi na raj.
Kdor hoče na ohcet' bit',
mora tud' plesat it'.

Kdor pa ne gre na raj,
tisti ga pije naj,
bodi le vsak veseu,
jaz jo bom vam pa peu.

Dobre smo volje,
mošnje nam kole,

zastoj se še smrt smeji,
naj še godec kak gnarček dobi.

Bo skoraj zadosti,
trudne so že kosti,
če vam pa po volji ni,
bomo pa delali do belega dni.

Žiher nehate,
glejte podplate,
ozbecov že gor ni,
sleherni žebu že v podu tiči.

Kdor se je oženu prau,
tisti bo lahko spau.
Zdaj pa ne morem več,
glas mi je skoraj preč.

Poleg plesanja se je na ženitovanjih veliko prepevalo, zlasti zdravičke ob pitju.

Primeri:

Slava bogu, ki nam daje
žlahtno vinsko kapljico.

Le popijmo, jo zaužijmo,
hej Slovenci živijo,
hej Slovenci, hej Slovenke živijo.

(Po taktu se trka s kozarci od enega do drugega svata. Pri katerem se pesem konča, mora spiti kozarec pijače do dna).

V ta vel' kemu oltarju pa ptičica sedi,
en glažek zrel' ga vinca v krempljčkih drži.
Bog oče ga je ustvaril, Bog sin ga je sadiu,
svet' duh ga je posvetiu, a Janez ga bo piu.

Anica Meh
(se nadaljuje)

CAJGERJEVA META

Pri listanju albuma, ki je poln starih slik, mi je pogled obstal na sliki, ki je bila posneta leta 1931.

Ob letošnji birmi v Razboru sem se spomnila tistega leta 1931, ko sem bila tudi jaz pri birmi.

V Suhodolški gostilni je v teh letih živel gostilničar Jožef Malej s svojo ženo Alojzijo. Imela sta dve hčerki: Dragico in Matildo. Bili so prijazni in zelo skromni ljudje. Njihova sosedja je bila Cajgerjeva Meta. Dragica jo je imela zelo rada. Ko je prišel čas, da si izbere botro, je izbrala ravno to skromno staro Meto, čeprav je vedela, da je revna. Meta je z velikim veseljem sprejela svojo birmanko. Takrat še tudi ni bila navada, da bi botri kupovali darila, za pisanke pa smo dobili šarkelj, pomarančo in

pirhe. V šarklju je bil skrit dinar za dve enoti in tega smo iskali.

Po končani birmi so v Suhem dolu pripravili gostijo, kjer je pred gostilno nastala fotografija. Na njej se vidi, kako dolga krila so takrat nosile žene in kako preproste so bile. V teh časih so ljudje živeli samo od tega, kar so pridelali doma.

Cajgerjeve Mete se ljudje spominjajo tudi po tem, ko je urejala cerkev na Uršlji gori. Prala je in likala mašna oblačila, kuhala je v Mežnariji. Druga nedelja po veliki Gospojnici je bila lepa nedelja na Uršlji gori. Takrat je prišlo na goro veliko pevcev in župnikov. Meta je znala vse dobro postreči. Še danes se je mnogi spominjamo.

Štefka Melanšek

GOSTILNA DULAR V PODGORI PRI KOTLJAH

Gostilna Dular leži ob prometni osi, ki že od pradavnine veže Jugovzhod Evrope z njenim osrčjem, Srednjo Evropo.

Mimo lahko trdimo, da že od Kristusovega rojstva, od začetka našega štetja, vodi tod mimo najkrajša prometnica, cesta iz jugovzhoda v center Evrope in dalje proti severu. Dandanes pa cestno povezavo po zraku, prav nad Dularju dopolnjuje najkrajša zračna letalska linija, ki vodi proti Jugovzhodu Evrope, proti Aziji, Afriki in daljni Avstraliji. In obratno.

Takšne točke, tako posrečene, naravne lokacije za gostinski lokal, kot je pri Dularju ni daleč naokoli.

Že stari Rimljani so zgradili tod mimo svojo vojaško cesto, ki je v kolikor mogoče ravni črti vezala Rimsko Celeio (današnje Celje) z Virunom na Avstrijskem Koroškem pri Gospe Sveti.

In ker vemo, da so imeli že Rimljani ob svojih cestah svoje taverne, gostilne in gostišča, lahko domnevamo, da je tu pri Dularju že pred 2000 leti bila gostilna ali gostišče.

In potem pridemo, do daljnjega leta 1169, ko je bilo prvič zapisano, da je bila na tem mestu gostilna.

Imenovala se je "Sedenebagel", stala pa je ob glavi cesti, ki je peljala iz Slovenj Gradca mimo Dularja in Kotelja na Koroško. Cesto so varovale turške žance, sistem utrd, ki je še danes viden. Potekal pa je od Dvornika v Podgori, čez Prežihov vrh, do Meže in Tolstega vrha.

825 let je minilo od prvič zapisanega podatka o gostilni na tem kraju. Mnogo je videla, mnogo je doživela in preživela Dularjeva gostilna v teh stoletjih, odkar je bilo njeno ime prvič zapisano.

Gotovo so jo izropali Turki, ki so leta 1473 vdrli iz Kranjske na Koroško in se potem vračali po cesti skozi Kotlje, mimo Dularja in Slovenj Gradca, nazaj na Turško, skupaj z 8000 ujetniki, ki so jih gnali v sužnost.

Doživela je "črna smrt" - kugo, ki je zadnjič morila v letih 1710 do 1716. Na kugo nas spominjajo "britofii" Strčkov na Selah in Matevžev v Kotljah, saj so morali takrat mrličje pokopavati na posebnih krajih.

Ko je gospodarila kuga, je Koroška zaprla svoje meje in jih vojaško zastražila. Pri Dularju je bila komanda ob mejnih stražah prav tako pri Landhausu pri Dravogradu in Križanu za Uršljo goro.

V letih 1810 do 1814 tabori del Napoleonove armade na Dularjevih travnikih in Matevževih jamah med svojim pohodom v Rusijo in nazaj.

Po Napoleonovih vojskah je glavna cesta mimo Dularja na Koroško propadla, tako da je Kotlje in Sele povezoval s Slovenj Gradcem in Ravnami na Koroškem komaj slabo prehodni in prevozen kolovoz in steza čez Progrel.

Gostilna pa je živela včasih bolje, včasih slabše. Bila je na meji dveh Avstroogrskih dežel Štajerske in Koroške.

O meji, ki naj bi šla skozi hišo, skozi vežo gostilne, so vedeli "stari ljudje, različno povedati. Nekateri so trdili in vse kaže, da so imeli prav, da so ljudje pač hoteli priti do gostilne in tako so si ne glede na resnično mejo delili Dularjevo gostilno na koroški in štajerski del. Ne glede na to, da je koroška meja potekala po grebenih in bila označena z lipami.

Naj bo tako ali drugače, takšno stanje je vladalo v Avstroogrski in v predvojni Jugoslaviji, ko je pri Dularju pogosto prihajalo do štajersko, koroških in hotuljsko selanskih fantovskih obračunov in pretepov, predvsem zaradi deklet! Temu stanju je naredil konec šele Hitler, ki je s svojo raznarodovalno politiko združil Slovence in prebudil njihov narodni ponos. Med nemško okupacijo, je zavladal med Korošci in Štajerci, med Selanci in Hotuljci mir. Pri Dularju od tedaj ni več pretepov, ni več slišati zmerjanja in besed: "Prekleti Selanci, hudičevi Hotuljci. Frdamani Štajerci, zaručani Korošci. To je minilo za vselej. Med drugo svetovno vojno, smo bili vsi skupaj narodnostno smrtno ogroženi, zato se tudi po vojni vse do danes to ni več ponovilo.

Med drugo svetovno vojno, med nemško okupacijo Slovenije, se je Dularjeva, Tratnikova družina vzorno držala. Vsa je aktivno sodelovala v partizanih, v narodno osvobodilnem boju slovenskega naroda. V boju z okupatorjem je za svobodo domovine dala svoje mlado življenje Dularjeva hčerka Micka.

Po vrnitvi Dularjevih iz gozda, je gostilna pri Dularju ponovno oživela. Prav zaživela pa je šele potem, ko je zadeve vzela v svoje roke najstarejša hčerka Pavla, ki je bila odlična kuharica in rojena za gostilničarko. Le malo ljudi je tako sposobnih za ta poklic, kot je bila Pavla. Tako kot je Pavla znala prisluhniti gostu in mu postreči zna le redkokdo.

Tam okrog leta 1963 se je Pavla spoznala s Francem Jamnikom, s katerim se je poročila, in s katerim sta kmalu uspešno zagospodarila pri Dularju. Takrat so bili storjeni prvi koraki, poročene so bile prve zamisli o razširitvi in gradnji novega gostinskega lokala pri Dularju. Vse je kazalo najboljše, ko je Pavla po komaj 15 letih zakona v katerem je rodila sina Maksija, leta 1978 nenadoma umrla. Udarec usode je bil silovit. Pavlina smrt je najhuje prizadejala moža Franca in sina Maksija in seveda gostilno. Ljudje so dvomili, da se bo gostilna obdržala. Toda Franc se ni vdal. Vztrajal je in se za-

gnano pričel ukvarjati z gostinstvom. Njegovo geslo je bilo: kar je zmogla Pavla, kar zmorejo drugi, zmorem tudi jaz! In uspel je. Maksija je poslal v gostinsko šolo. Ko pa je k hiši prišla Urška, se je pri Dularju spet vse obrnilo na bolje.

Po Maksijevi vrnitvi iz šole so leta 1984. pričeli zbirati uradne papirje: listine, dovoljenja in soglasja za gradnjo, popolnoma novega gostinskega objekta, pravega hotela pri Dularju.

Leta 1986 so zasadili lopate in pričeli graditi. Rajna Pavla, Franc in sin Maksi so vsak po svoje doprinesli, da je v 10 letih zrasel tako lep, velik in impozanten gostinski objekt pri Dularju, ki je in bo v ponos, ne samo kraju kjer stoji, ampak vsej naši Koroški krajini.

V njem je gostinska dvorana s kapaciteto za 150 oseb. Posebna soba. 7 dvoposteljnih sob s toaletno in kopalnico, velika, moderna kuhinja, kurilnica, kletni prostori, kjer je prostor še za kaj, kar bo narekovala prihodnost, in še stanovanje in sobe s skupno kopalnico in toaletnimi prostori.

Največ zaslug za gradnjo imata gotovo Franc in sin Maksi, ki je potem ko je prevzel Dularjevo domačijo v svoje roke skupaj z novogradnjo, v njo vložil ogromno truda, napora, znanja in sredstev, tako, da je gostinski objekt v celoti dograjen in ga lahko predajamo svojemu namenu.

Maksiju je pri tem zvesto stala ob strani in mu pomagala njegova izvoljenka Ivica, ki je poleg dela v stari gostilni in skrbi za vzgojo treh luškanih hčerkic, bodočih Dularjevih natakarič in kuharic, bila povsod in pomagala kjerkoli je bilo treba.

Vsem Dularjevim, predvsem Maksiju in Ivici ob otvoritvi nove gostilne pri Dularju toplo in prisrčno čestitamo, z željo, da postane nova Dularjeva gostilna, ali hotel, sedaj ko smo na samem pragu tretjega tisočletja našega štetja, takšna, kot si jo želimo.

Rok Gorenšek

Pred otvoritvijo so pri Dularju uredili še okolico. Otvoritev je bila 11. septembra 1994.

Pogoreli dom

Žalostno je stala Ivanka pri pogorišču in gledala, kako se je še kadilo iz kupa tramov, ki so zgoreli in kazali svoj ožgan obraz. Ni mogla verjeti, da je vse to res. Nesreča je zahtevala dom in očeta, ki je še edini skrbel zanjo. Ivanka je ravno na ta dan, ko se je zgodila nesreča, stopila v 26. leto. Oče ji je večkrat prigovarjal, naj si izbere fanta, saj sama ne bosta zmogla več vsega postoriti.

Snubci so se oglašali, vendar Ivanka ni mogla najti človeka, ki bi mu zaupala, s katerim bi delila življensko pot. Imela je občutek, da fantje le čakajo, da bi se naužili spolne strasti in nič drugega. Edino Hribernikov Franci se ji je zdel pošten. Bil je le kajžarski sin z borno krpico zemlje. Njegova družina je bila pridna in poštena. Vsako nedeljo so hodili k sv. maši. Franci je pel celo v cerkvenem zboru. Imel je lep glas, da so se ljudje ozirali na kor, kadar se je solo oglasil.

Vse to ji je stopalo pred oči, ko je stala sama pred pogoriščem, kjer je zgorel tudi oče. "Le kdo je bil tako hudoben, da nam je zažgal?" se je spraševala. Solze so ji kar same polzele po licu. Gledala je strašni prizor, ki ji bo ostal zapisan v srcu celo življenje.

Sama ni vedela, kje se naj loti. Bila je tako slabotna, da se je komaj držala pokonci. Še od očetovega pogreba ni zaužila ničesar. Vse je bilo tako strašno grozno. Ko bi vsaj imela brata ali sestro. Mater je izgubila pred dvema letoma. S predpasnikom si je obrisala oči in se hotela obrniti, da bi šla v hišo, da še pospravi, kar je ostalo od očetove sedmine. Ravno je mislila oditi, ko ji je nekdo rahlo položil roko na ramo. Zdrznila se je, se obrnila in pred seboj zagledala Francija. "No, od kod si se pa ti vzel?" ga je vprašala. "Prišel sem ti pomagat. Veš Ivanka, življenje bo moralo iti naprej, čeprav ti bo povzročalo več gorja, a vse boš morala prenesti, prestati. Tudi jaz sem ostal brez matere, ko je umrla za rakom. Hvala bogu so jo nadomestile sestre." "Jaz pa nima nikogar, ki bi me tolažil" je potarnala Ivanka. "Saj nisi sama. Je še nekdo, ki te želi osrečiti, ti pomagati, da boš lažje prestala to gorje. Saj enkrat se moram okorajžiti. Rad bi nekoč s teboj stopal skozi življenje, ki je večkrat težko, a v dvojje je lažje."

Prijel jo je za roko in jo na rahlo stisnil. Tudi ona mu je vrnila stisk in s tem sta si izrekla prijateljstvo.

Franci je potem vsak dan pomagal obnavljati posestvo. V nanovo zgrajen hlev se je vrnila živina, ki so jo v času gradnje krmili sosedje. Franci je delal kar za dva. Sosedje so menili, da se bo iz tega še kaj razvilo. In res se

je zgodilo. Ko je minilo eno leto, sta Ivanka in Franci izrekla svoj da na Brezjah.

Takšno je življenje. Nesreča pride, naredi gorje, odvzame to, kar smo najbolj ljubili, čez leta pa, ko rane zacelijo, nekje tam izza Mislinjske dobrove vzide sonce in reče ljudem, ki želijo živeti, dober dan.

Viktor Levovnik

SPOMIN NA SINA

*Sedi za mizo stara mati,
album v rokah drži,
gleda slike dragocene,
ob njih pa briše si oči.*

*Gleda sliko sina,
ko sta zadnjič se objela,
ko odhajal je v tujino,
ji zadnjič je podal roko.*

*Na sliki mu poljublja lica,
bil njen je edini sin,
ta album ji je zdaj tolažba
v njem najdražji je spomin.*

*Iz tujine se ni vrnil,
ga zadela je nesreča,
grob njegov neznan kje,
na njem ni rož,
mu ne gori nobena sveča.*

*Ko spet album svoj zapira,
spomin na sina ji ostane,
v srcu močna bolečina
hude težke srčne rane.*

Hamun Ivan

Kohov križ

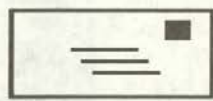
V lepem sončnem dopoldnevu je g. dravograbski dekan Franc Hozjan blagoslovil nov lesen križ pri Kohovi domačiji na Kozjem vrhu ob koroško štajerski meji, kateri zaselek spada pod Ojstriško faro. H temu slavu se je zbralo precej ljudi iz bližnje ter bolj oddaljene okolice.

Križ sta dali postaviti hčerka Julka in Anica v spomin na žalostni dogodek pred petdesetimi leti, ko so nemški gestapovci 7. novembra 1944 požgali dom v katerem je zgorelo 7 ljudi med njimi tudi njun najmlajši bratec trinajstletni Peter, brata Poldeta pa so kot partizana Nemci zverinsko ubili nekje na Remšniku. V tem krutem ognju je zgorelo tudi del najemniške družine, nekaj pa so jih privedli s seboj. Med sv. mašo katero so s petjem popestrili ojstriški pevci in blagoslovom smo v skupnih prošnjah prošli Boga, da bi se kaj podobnega nikdar več ne dogajalo v naši domovini.

Še nekaj let pred zadnjo svetovno vojno je na majhni Kohovi domačiji pod Košenjakom štela družina devet družinskih članov, oče, mati, pet fantov, in dve dekleti Julka in Anica. Vsa družina je bila marljiva ter pevsko nadarjena ter je uživala med ljudmi. Z najmlajšima Anico in Petrčkom smo skupaj drgnili šolske klopi. V naglem zaporedju so, še tik pred vojno, umrli starši in trije sinovi. Ostali sta le hčerki, mlajša brata pa sta bila umorjena na grozovit način. Z njima se je izbrišal tudi priimek, ki se je skladal s hišnim imenom.

Ludvik Mori

DOPISUJTE

GLASILO

PRAZNOVANJE IN ROMANJA NA URŠLJO GORO NEKDAJ

Kadar gledam iz Slovenj Gradca proti plešivski strani čez Kal in Kopo na Uršljo goro, ali kot smo jo navadno imenovali samo "Goro", se vedno spominjam svojih prvih poti in izletov nanjo. V mesecu avgustu so se vedno obhajala proščjenja ali "Žegnanja" kot smo to imenovali, in še danes tako pravijo. Bile so to nekake "lepe nedelje" in sicer kar tri zapored: prvo, drugo ali srednje ter zadnje žegnanje. Prvo in zadnje žegnanje v nedeljo z navadno mašo, srečanje pa je bilo prava slavnostna lepa nedelja s peto sveto mašo, procesijo in slavnostnim streljanjem z možnarji, za kar so vedno poskrbeli razborški fantje s pomočjo sosednjih hotuljskih in selanskih fantov..

Streljanje z možnarji je bila stara fantovska pravica in šega ob lepih nedeljah in raznih drugih svečanostih in je posebno na Gori prišla do pravega izraza, ko se je grmenje velikih možnarjev razlegalo še daleč čez meje razborške in starotrške fare in naznanjalo, da se praznuje lepa nedelja na Gori. Denar za smodnik za streljanje ob takih praznovanjih so morali fantje sami zbrati pri okoliških kmetih

in prebivalcih. Pravijo, da so imeli pravico zbirati prispevke povsod, do koder so se slišali zvonovi sv. Uršule na Gori. Ostanek smodnika so potem lahko prodali, navadno okoliškimi lovci, tako da so se potem lahko tudi oni povselili za svoj trud.

Podružnična cerkev sv. Uršule na Gori je spadala vedno pod starotrško fafo, vendar pa je za večji del oskrbe cerkve in dyeh planinskih zavetišč, to je "spodnje" in zgornje ute" v glavnem skrbela razborška fara. Tudi božjo službo na Gori je večkrat opravljal razborški župnik g. Oblak, kamor so ga spremljali vedno tudi razborški cerkveni pevci.

Spominjam se še svojih prvih poti na Goro v svojih šolskih in tudi poznejših letih. Čeprav sem se rodil in bil doma skoro v osrčju Uršlje gore, pa vendar ni bilo časa in prilike za take izlete več kot enkrat ali dvakrat na leto, zato pa so mi ostali ti v najlepšem spominu. V poznejših letih, ko sem hodil tja na delo in dolžnosti, pa so te poti v veliki meri izgubile na svoji lepoti in romantičnosti. V letih, ko smo sekali, čistili in pogozdovali v oddelkih 17, 18

Cerkev in koča na Uršlji gori po prvi svetovni vojni. Koča se je imenovala "spodnja uta" in je bila obenem tudi župnišče in mežnarija. Imenovala se je tudi "Skobirjeva uta", ker jo je imel dolga leta v najemu Ivan Knez, kmet in razborški župan, da je imel v njej ob žegnanjih in shodih gostilno. Vso hrano in druge potrebščine za cerkev in gostilno je bilo treba na vrh pripeljati z vprežno živino ali znositi, kar se vidi tudi na sliki. Starejši Razborčani pravijo, da sta na sliki Skobirjeva vola, s katerima so pripeljali oskrbo za "srednje žegnanje".

in 19 okrog Urške, je bilo treba obiskovati naše delavce skoraj dnevno in le redkokdaj je bilo kaj časa iti na vrh in uživati lep razgled in obujati mladostne spomine.

Ko sem po končani vojni, spomladi leta 1946, bil prvič na Gori, se mi je nudil kaj žalosten pogled na ruševine požganih planinskih koč, katere je požgala enota štajerskega bataljona v noči od 29 in 30. avgusta leta 1942. Isto noč je pogorela tudi Šisernikova kmetija in planinska koča pri Križanu, pozneje pa še domačija pri zg. Kotniku in pri Kavniku v Javorju. To so bile hude nesreče in izgube za planince in prizadete prebivalce izpod Uršlje gore. Zdale so jim rane, ki se niso zacelile še destletja po končani vojni.

Danes je podoba Uršlje gore povsem drugačna. V mnogočem je lepša, čeprav ni več dveh preprostih koč ali "ut", ki so bile takrat središče vsakega praznovanja. Tudi ni več črede snežnobelih ovc, katerim je nudila Gora obilo sočne in dišeče planinske trave. Zato pa je zrasel na vrhu mogočen TV stolp in avtocesta do vrha.

Tako se pač spreminjajo kraji, časi in življenje, v marsičem na bolje v nekaterih stvarih pa tudi na slabše, vendar nam ne preostane drugega kot, da se vživimo in spriznamo z vsem.

V svoji zbirki starih slik sem našel dve, ki sta povezani s tistimi časi, kraji in ljudmi ter dogodki. Objavljam jih z željo, da bi nas spomini spet popeljali v tiste čase in nam pričarali nazaj košček naše mladosti.

Rudi Rebernik

Skupina razborških fantov "strelcev" na Uršlji gori, na lepo nedeljo ali "srednje žegnanje" okrog leta 1930. Takrat sta bila oba cerkvena ključarja iz Razbora: to je Molak in zg. Kotnik. Razborški fantje in dekleta so imeli takrat obilo dela in tudi glavno besedo. Za lažje razpoznavanje jih bom, kolikor jih poznam, imenoval po krstnih in domačih imenih.

Sedijo od leve na desno: Kotnik Martin - Novakov Tinč, Kotnik Jože - Novakov Zepl, Knez Martin - Skobirjev Tinč, Leskovšek Rudolf, Leskovšek Ivan, Slivnik Martin - Ramški Tinč. Stojijo v prvi vrsti: Pačnik Jurij - Molak, cerkv. ključar, Pačnik Jurij - Molakov Juri, Slivnik Matevž - Ramški Tevž, nepoznan, Kovše Franc, Podojsteršek Franc - Grobelski Franc, Pačnik Pavel - Molakov Pavel - cerkveni pevovodja, Sovinc Jože - Prevolski Zepl, nepoznan, Knez Franc - gor. Kotnik in cerkveni ključar.

V zadnji vrsti sta mi poznana samo dva, in sicer drugi z leve je moj brat Franc, zadnji na desni pa je Plešivnik Martih - Radmanov Tinč. Ostali nepoznani fantje pa so verjetno iz sosednje hotuljske ali selanske fare in so bili tudi povabljeni proščjenje.

Ti fantje sopolstajali možje, očetje in dedje. Prevzemali so domačije od svojih očetov ter jih spet predajali svojim sinovom. Danes, na žalost, živi še samo eden, to je sovinc Jože - Skobir takrat poznan pod imenom Prevolski Zepl. Samo mogočna gora Sv. Uršule še stoji s svojo cerkvijo, kot je stala v njihovih časih.

Zavetišče gorskih reševalcev na Grohatu

V soboto, 24. septembra so gorski reševalci prevaljške gorske reševalne službe predali svojemu namenu novo zavetišče na Grohatu pod Raduho. Zbranemu občinstvu je spregovoril bivši predsednik državnega zbora mag. Herman Rigelnik, načelnik GRS Prevalje g. Telcer pa je prisotne seznanil z namenom, potekom gradnje in prebral dolg seznam darovalcev materiala in denarja za zavetišče.

Večino del pri izgradnji so opravili reševalci sami. Postavili so lepo, funkcionalno zavetišče, namenjeno ponesrečenim plinincem in alpinistom.

Ida Robnik

ČAS BREZ SPANJA

*Noč mrzla, a jasna.
Glej, luna potuje.
Zima pokrila z odejo
je bele poljane, domove, gole.
Vse tiho že spi.
Nešteto milijonov
na nebu je lučk,
vse svetlo utripa
žari in blešči.*

*V noči tej lepi ne morem zaspati.
Spomin mi potuje
kar daleč nazaj.
V leta otroška -
oh, kje so že zdaj!
Mladost je že mimo,
ne bo je nazaj.
Zdaj leta živim,
- kar lepa, bi rekla.*

*Otroka nabirata
si za življenje
več znanja, moči.
Sedaj se zavem,
oči spet odprem.
Mož je ob meni pravkar zaspal.
Odejo potihno odgrnem
in lučko prižgem.*

*Na prazen papir
sem nanizala črke.
Že spanec približa se
mojim očem
(A tole je pesem? Ne vem!
Čeprav ni najlepša
je zbrisati nočem.)*

Marija Omulec

V Svečkovi jami v Mislinji se tamkajšnji stari in mladi krajanji srečajo vsako leto. Pomerijo se v vlečenju vrvi, skakanju v vrečah in tudi v igrah z žogo. V spomin na letošnje srečanje pa smo napravili tole sliko.

ZIMSKA DELA

Ko so na kmetijah ljudje zunaj pospravili pridelke in opravili zunanja dela, jih je čakalo hišno delo, katero se je zavleklo daleč v zimo in kar prijeten je bil občutek, ko se je končalo, saj je bilo že dolgočasno in smo komaj čakali pomladi.

Zadnje jesensko delo je bila teritev, saj so skoraj povsod sejali lan. Potem smo to predivo predli, nato še volna. Treba je bilo pošivati in krpati raztrgana oblačila, splesti nove nogavice in puloverje, še in še. K hiši so prišli še razni rokodelci v štero: čevljarji, ki so naredili za vso družino čevlje, krojači obleke, navadno iz hodnega platna ali sukna bolj za moške.

Spominjam se enega moškega, ki je pletel iz vrbovih šib razne košare, ene kar z lubjem, boljše pa je lupil in je to lubje imelo prijeten vonj. Pletli so tudi koše in so iz leskovih rant cepili vitre. Med zimsko delo pa je spadalo tudi luščenje fižola, kar je bilo bolj delo za otroke, kot tudi cufanje volne, za luščenje buč pa so najeli kak večer več ljudi. Treba je bilo prebirati tudi sončnično seme, izločiti črna semena, da potem olje, katerega so prešali doma pozneje (pri Dvoršaku v Slovenj Gradcu) ni imelo žarkega okusa.

Redkokje so imeli tudi statve, mi smo jim rekli kavčavski stol, s katerim je oče delal platno. Prejo so nosili z vseh krajev skupaj. Kar dosti dela je bilo okrog tega. Za nas otroke je bilo najlepše takrat, ko so prinesli v hišo neka stojala, pon smo jim rekli, kamor se je navijala ta preja in smo se otroci vrteli na njih kot na vrtiljaku.

Ko sem bila še mala, sem bila velikokrat zelo poredna. Takrat so me za kazen posadili vrh statev in dol nisem mogla sama. V roke so mi dali konec tintnega svinčnika in star zvezek, da sem se morala učiti pisati. To je bila zame velika kazen. Ta svinčnik sem nesla tudi še v posteljo in v temi pisala po njej. Morda se mi je tam vzbudila ljubezen do pisanja, da še sedaj ne morem nehati. Kdo ve!

Mihaela Lenart

SPOMINI NA MLADOST

Povrnil bi se nazaj za 60 let. Takrat sem hodil v drugi razred. Šolska torba ni bila preveč težka, saj sem v njej imel le tablico, kamenček in prvo berilo. Od velike noči do vseh svetih smo hodili bos, potem smo dobili cikle. Nerodno je bilo, ko je zapadel prvi sneg. Če je bil južen, se je prijel na podplate, ker so bile cikle lesene. Pozneje, ko je bil sneg zmrznjen, so nam cikle služile kot drsalke. Včasih smo se šli drsat po zmrznjenem snegu že pred šolo, zato smo včasih tudi zamudili kako uro pouka. Nosili smo hlače malo čez koleno in nogavice do kolen, zgoraj pa kak bratov jopič in volneno kapo. Nismo se pritoževali, bili smo zadovoljni. Tudi pozimi nismo bili kaj dosti v hiši, samo kadar smo jedli in spali. Po pouku smo bili do teme na snegu. Večkrat pomislim, kako so današnji otroci prikrajšani za veselje v naravi, ko cele dneve sedijo pred televizorjem. Živelimi smo malo iz vasi, v malem naselju. Na eni strani je bil gozd, na drugi strani pa so se razprostirali zeleni travniki. Za sprostitev je bilo dovolj prostora. Redili smo tudi koze, včasih tri, včasih po dve. Ena od teh je povrgla zelo lepega kozlička. Bila je koza, črna brez rogov, na čelu pa je imela belo srce. Dali smo ji ime Srčka. Koza je zelo prikupna žival, zelo ima rada kruh. Ker sem jim večkrat dajal kruh, so se tako navadile, da so mi večkrat vtikale

gobček v žep, da bi našle kruh. Svojo Srčko sem imel tako rad, da sem ji dal še tisti kos kruha, ko sem ga dobil za malico. Ko so pokosili travnike, se je za nas začelo veselje, saj smo lahko gnali koze na pašo.

Prve dni paše sem mojo Srčko nosil na ramah na pašo. To si je tako zapomnila, da naslednje dni ni hotela z drugimi kozami na pašo, postavila se je predme in meketala kot, da prosi, naj jo nesem. Tudi pasti se ni hotela z drugimi kozami, hotela je biti v naši bližini zato smo ji nalomili vej, da je laže obirala grmovje zraven nas. Na čase, ko sem bil še pastir, imam lepe spomine. Sedaj, ko imajo že povsod električne pastirje, ni dano otrokom, da bi doživljali, kar se je dogajalo na paši. Po končani šoli sem šel za vajenca v 7 km oddaljeni kraj. Ker ni bilo denarja, da bi si kupil kolo, sem vsak dan hodil peš tja in nazaj. Takrat so bile hude zime in sem večkrat gazil snega do kolen. Delovni čas je bil od sedmih do sedmih, brez letnega dopusta. Tri leta nisem dobival nobenega plačila, za kosilo pa sem imel kavo in kruh, ker sem si ga prinesel seboj. Mladi mi morda ne bodo verjeli, pa bilo je nepozabno. Ko smo se razšli, smo bili šolarčki, sedaj pa starčki in starke, vsi sivi. Dobro in slabo, vse je minilo, le spomin je ostal.

Ivan Hamun

SEDMA ZAPOVED - NE KRADI

Rad bi vam opisal dve resnični zgodbi, ki sta se zgodili v našem kraju. Bilo je okrog leta 1936. V naši dolini še ni bilo banke, zato so v rudniku delili plačo kar na delovnem mestu. Vsak paznik je razdelil svoji skupini kuverte, v katerih je bil plačilni list in plača v gotovini. Plačo so delili vedno pred začetkom dela. Nekateri so jo spravili v zadnji žep, nekateri pa v suknjič v notranji žep. Predno so odšli vsak na svojo delovno mesto, so obesili suknjiče na zato pripravljeno mesto.

Med delovnim časom je paznik hodil iz rova v rov in nadzoroval delavce. Ko se je bližal kraju, kjer so bili obešeni suknjiči je od daleč opazil, da se nekdo zadržuje pri njih. Ugasnil je svetilko. Šel je v temi in ko je videl, da je potegnil kuverto iz suknjiča, je tudi prepoznal, kdo je tat. Ko je tat odšel, si je paznik šel ogledat, čigav je bil ta suknjič. Ko je spoznal suknjič, je tistemu delavcu povedal, da

mu je ta in ta ukradel plačo. Naročil mu je, naj tega nikomur ne pove in, da bo drugi dan v pisarni dobil drugo plačo. Minil je mesec in v rudniku je bil zopet plačilni dan. Kot ponavadi je paznik razdelil kuverte.

Ko je razdelil vse, je rekel tistemu, ki je prejšnji mesec ukradel sodelavcu kuverto: "Poglej, če je v redu plača!" Ko je ta odprl kuverto, je začuden pogledal. Namesto denarja je bil samo listek, na njem pa je bilo napisano: "Sedma božja zapoved pravi: ne kradi!" Kmalu so za ta dogodek zvedeli vsi delavci. Norčevali so se in ga spraševali kakšna je sedma zapoved. Postalo ga je tako sram, da je pustil delo v rudniku in odšel v tujino. Tam je delal do upokojitve in po svobodi se je vrnil, pred leti pa je umrl. Sedmo zapoved si je najbrž zapomnil do smrti.

Ivan Hamun

NAŠ IZLET

Ko smo se namenili, da gremo na izlet na Vršič, smo se v Suhem Dolu posedli na lep avtobus. Popeljal nas je na Brezje in nato dalje po lepi asfaltirani cesti na Vršič. Človek, ki to lepoto gora gleda, ne more verjeti, koliko lepote ima naša Slovenija.

Ko smo se z Vršiča spuščali doli po vijugasti cesti v Trento, smo občudovali trdoživost trentarskih kmetov, oziroma majhnih hišic in vikendov, ki jih pač danes nikjer ne manjka.

Pot nas je privedla v Bovec, kjer nas je čakalo dobro kosilo. Prijazni ljudje in osebeje so nas spravili v dobro voljo.

Na avtobusu nas je kratkočasil gospod Podplotnik iz Šmiklavža. Humorja nam ni manjkalo. Na Mostu na Soči pa smo se okrepcali z dobro kavo, za kar je tudi poskrbel Podplotnik in še kupili smo jo lahko, saj je tam prazarna kava. Gospod Avgust Holc nam je pripovedoval, kakšno je to trentarsko življenje, kako si za zimo že v jeseni pripeljejo dovolj hrane, saj jim zima po navadi zapre poti. Vendar vztrajajo na zemlji, ki so jo dobili po svojih prednikih. Lep spomenik sredi travnika se ozira doli nacesto, ki pelje dalje v svet.

Res škoda, da je bil dan tako kratek. Koliko bi si še lahko ogledali in ohranili v spominu, a šofer, utrujen od dolge vožnje, je pač moral odložiti volan in se pripraviti za naslednji dan.

Hvala vsem, ki ste k temu izletu pripomogli. Hvala lepa aktivu invalidov Podgorje in njegovemu dolgoletnemu predsedniku Adolfo Sušču za izvedbo izleta.

V imenu vseh udeležencev izleta zapisala Štefka Melanšek

Konec meseca septembra je kljub plodovom hruška ponovno zacvetela pri Alojzu Krivecu v Radaušah. - Foto: F. Jurač

Lovske preže - od tu se daleč vidi - Foto: F. Jurač

LOVEC NA VEVERICE

V revni bajti z nekaj zemlje je živel s svojo materjo Tonač, z vsemi žavbami namazan. Okoli hiše je bil sadovnjak in nekaj orehovega drevja. Orehe pa so v jeseni pridno odnašale veverice. Na drugem koncu vasi pa je imel v najemu revno kočjo možak s številno družino. Kljub revščini je bil lovec. Na svojo puško in lovske veščine je bil zelo ponosen. Ponoči je lovil s puško fantaline po polju, ker so ga hodili dražiti. Pa pride nekega jesenskega dne k njemu Tonač, češ naj pride kn njemu ustrelit kakšno veverico, ki mu odnaša orehe. Hotel je možaka potegniti za nos. "Bom prišel, vse veverice bom postrelil, boš videl." Bil je vesel, da bo Tonaču pokazal, kaj zmore s svojo puško. Tonač pa je že prej nagačeno kožo veverice obesil visoko v oreh, da je bila videti kot živa. Ko pride možak ves navdušen z nabito puško k Tonaču, mu le ta pokaže v oreh. "Vidiš tamle gori je že ena, kar potuhnila se je, mrha nemarna." "Aha, jo že vidim, boš videl kako jo bom sklatil." Pomeril je v veverico in sprožil. Koža v orehu se je zamajala, doli pa ni padla. Pomeril je drugič. Nič! Tretjič nič! pa ga je postalo sram: "Kaj si bodo mislili, kako slab lovec sem! Četrtrič jo moram zadeti, pa naj bo kar hoče!" Kar najbolj skrbno je pomeril in sprožil. Tedaj je veverica res padla na tla. Ko pa jo je vzel v roke, je ugotovil kako si ga je Tonač privoščil. Ves srdit ge je iskal z očmi, ta pa jo je že urno popihal. Od tistega dne se ga je moral Tonač od daleč ogniti, da se nista srečala.

Jože Krajnc

VILIJU GRUBELNIKU V SLOVO

Slovo od našega dragega Vilija je zelo boleče! Še posebej boleče, ker se tvoj najbližji, ožji nekdanji sodelavec, lovski tovariš, prijatelj v svojem 64letu starosti za vedno poslovil od vseh svojih, ki smo ga imeli radi.

Bolezen se ga je lotila pred dobrim letom dni, ko je moral odditi na težko operacijo v Maribor. Operacija naj bi sicer uspela, vendar je bolezen narekovala SVOJJE.

Težko si zamislimo, da lahko človek, ki je vse svoje življenje prebil sredi narave, tako hitro in tragično konča. Živel je namreč z gozdom, kateremu je posvetil vso svojo mlado življenje.

Za gozdarski poklic se je odločil takoj po končani osnovni šoli leta 1948. Vpisal se je v nižjo gozdarsko šolo ter jo tudi uspešno končal. Zaposlil se je kot logar v revirju Bistra GU Črna. Leta 1950 je odšel na odsluženje vojaškega roka, po vrnitvi se je zaposlil pri Rudniku Mežica, in tam ostal le dobro leto.

Gozdarstvu se ni mogel odreči, zato je našel leta 1954 mesto logarja v prelepih Uršljegorskih gozdovih na tatrski GU Ravne.

Leta 1955 se je tudi meni nasmešnila sreča, da sem lahko prišel službovat v svoj domači kraj in tu našel gozdarja Vilija s katerim sva nato skupaj delal skoraj 35 let. Bil je izredno marljiv, pošten in odkrit, pravi Koroški gozdar.

Leta 1959 je odšel na dopolnilno izobraževanje ter zelo uspešno končal srednjo gozdarsko šolo. Ob prevzemu gospodarjenja nad kmečkimi gozdovi je postal Vili revirni gozdar Kotlje, kjer je bil zelo uspešen vse do upokojitve. Svoje delo je opravljal vestno, marljivo z vso strokovno odgovornostjo.

Zelo se je razumel s kmeti, katerim je pomagal ne samo kot strokovnjak -

gozdar ampak se je izkazal na vseh splošnih delih - akcijah - od elektrifikacije, gozdnih cest do telefonije in še kaj, kar je bilo izredno pomembno za obstoj našega hribovskega kmeta. Bil je eden tistih, ki se je zavedal svojega poslanstva na podeželju in skoraj vse delovne akcije so potekale preko njegove dobre volje in bile tudi zelo uspešne.

Izkazal se je tudi kot dober gojitelj gozdov. Njegova prizadevanja se poznajo širom po naših Hotuljskih gozdovih. Nešteti goloseki, ki smo jih podedovali po 2 svetovni vojni so kazili lepoto Ušlje gore in jih je bilo treba sanirati. 35 let marljivega dela našega Vilija je vložnega v to in danes smo lahko ponosni na tako bogate gozdove.

Poleg službenih dolžnosti je Vili ljubil ter gojil tudi naravovarstvene funkcije kot so gojitev in varstvo divjadi.

Leta 1956 je postal član naše LD Prežihovo. Bil je predvsem dober gojitelj, po odstrelu pa ni imel večjih želja. Posebno si je želel upleniti le eno najdragocenejših trofejev to je ruševca, ki ga je lovil še tik pred samim izbruhom zahrbtnih boleznih. Toda brez uspeha, ker ga je privoščil svojemu starejšemu lovskemu tovarišu - "češ jaz imam še itak dovolj časa". V LD je vesno opravljal postavljene naloge. Bil je tajnik, blagajnik in član nadzornega odbora.

Hvala Viliju za vzorno delo predvsem pa za izreden odnos do narave in skrbi za divjad.

Posebna zahvala mu gre za njegov pošten, odkrit človeški odnos tako v službenih kot lovskih vstah.

Ohranili ga bomo v trajnem spominu!

Ženi, hčerkama in ostalemu sorodstvu izrekam v imenu vseh Koroških gozdarjev in lovskih tovarišev iskreno sožalje.

Jože Logar

JOŽICA ŠPENGER 1937 - 1994

Jožica Špenger, Pustova mama je bila rojena 1. 4. 1937 leta v Šentjanžu nad Dravčami pri Vuzenici. Do svojega 13. leta je živel pri starših, nakar je morala služiti na kmete. Nazadnje je služila pri kmetu Špalirju, Lenartu Plemenu v Šentjanžu. Tu je bila skoraj pet let. Za svojo pridnost in marljivost je dobila tudi ustrezno nagrado. Od tu se je poročila k sosedu, po domače k Pustu, z Bernardom Špengerjem. Ker je bila važna kmečka dela, je na svoji kmetiji pridno zagospodarila. Po sedmih letih,

ko je bila stara komaj 25 let, je kruta usoda hotela, da je izgubila levo nogo nad kolonom. Kljub temu sta z možem dobro gospodarila na posestvu še polnih 33 let. 8. julija letos je kljub hitri intervenciji osebja internega oddelka bolnice Slovenj Gradec podlegla možganski kapi stara komaj 57 let.

V zakonu je rodila tri hčerke, ki jih je pošteno vzgojila. Vse so poročene in dobro siturane.

Jožica, pogrešali te bomo. Ne samo tvoji, s katerimi si živel, ampak tudi krajani VUZENICE, posebno pa društvo invalidov, kjer si kot dolgoletna članica aktivno sodelovala kot članica odbora v predsedstvu.

Rezika Kotnik

TRAKTOR JE POKOPAL GOSPODARJA

1941 leta. Ko ga je zadela tragična nesreča, ki je terjala mnogo prezgodaj njegovo življenje, je komaj dopolnil 53 let.

Rajni Vrhnjakov Lovro je bil dobričina. Rad je pomagal vsakemu, ki ga je prosil pomoči. Ljudje so ga zato tudi rahlo izkoriščali. Bil pa je včasih malce čudaški, čemur pa se ni za čuditi. Bil je namreč tudi eden tistih kmetov, mladih gospodarjev, ki si v teh časih ne morejo najti ženske in zaživeti zdravo, polno življenje. Po smrti matere leta 1987. se je pri Vrhnjaku na vsakem koraku poznalo, da pri hiši manjka ženska roka, ki bi uravnavala in skrbelo za pravilni, nemoten tok življenja. Če pa človek živi sam, na samotni, potem postane prej ali slej sam vase zaprt in čudaški.

Z Lovrom smo izgubili dobrega človeka, prijatelja, ki je bil prijatelj vsem, ki so bili njegovi prijatelji. Zato ga ohranimo v svojem spominu tudi takega: Dobrega človeka in prijatelja, kmeta in soseda!

Rok Gorenšek

ANA KOVŠE 1910 - 1994

dnine. Dobri kmetje Zapečniki, Knežarji in drugi so ji zvečer po dnini dali še hrano za otroke.

Živel so v Suhem dolu v baraki tik ob cesti skupaj s staro mamo. Nato so se selili v krniško bajto in tam preživeli vojno. Od tam so se zopet selili v Gornji Stablocv in tam živeli do smrti mame Frančiške. Nato je morala Ana s tremi otroki zopet v Kristavc in tam hoditi na dnine, da je lahko preživela svojo družino. Tam jo je pred 39 leti zadela kap. Ohromela ji je leva roka in noga. Sin Franci je v nesreči v rudniku izgubil življenje, umrla pa ji je tudi hči Marija. Ostal ji je sin Alojz, ki ji je pomagal na stare dni. Bolezen, ki jo je vrsto let spremljala, ji ni prizanesla. Zdravniki na internem oddelku so se zaman trudili, da bi jo pozdravili. Smrt je bila močnejša.

Štefka Melanšek

Umirilo se je njeno plemenito srce. Tako bi mi dejali, ki smo z njo živeli in delali.

Ani Kovše je stekla zibelka v Suhem dolu leta 1910. Njena življenska pot ni bila lahka. Oče ji je kmalu umrl. Zapustil je štiri nepreskrbljene otroke, zato je morala Ana iti kmalu za svojim kosom kruha. Kot dekle je služila pri Jelenu pod Uršljo goro. Vsako jutro je morala zgodaj vstajati in nesti po 25 litrov mleka v brenti v Žerjav v kantino. Par let je služila tudi v Močivju pri Francu Petriču, kjer je bilo ravno tako.

V teh letih se je spoznala s Ivanom Bricmanom in mu rodila dva nezakonska otroka, sina Francija in hčerko Marijo. Pozneje je rodila še sina Alojzija, ki je edini še živ.

Otroke je vzgajala težko, saj ni imela nobenega drugega dohodka kot

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage

ANE KOVŠE

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste jo spremljali na zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo trem Postavkovim ženam za zapete pesmi. Hvala lepa govorniku Ivanju Glasenčniku za poslovinske besede in gospodu župniku Gabrijelu Knez za opravljen pogreb.

Hvala vsem za darovano cvetje in sveče.

Hvala vsem, ki ste sočustvovali z nami.

Žaljujoci sin Alojz, sorodniki in prijatelji

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage žene, mame, tačče, babice

JOŽICE ŠPENGER

iz Vuzenice

se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, predvsem pa Angelci in Tonetu Jamniku ter Faniki Garneš, ki so nam prvi priskočili na pomoč v najtežjih trenutkih. Zahvaljujemo se tudi vsem tistim, ki so se poslavljali od nje na domu in za njo molili. Hvala vsem, ki ste jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti, darovali cvetje, sveče in svete maše, kakor tudi za vsa izražena sožalja. Hvala g. nadžupniku Ernestu Brožniku za opravljen obred in sveto mašo.

Hvala vsem, ki ste kakorkoli pomagali.

Žaljujoci: mož Bernard, hčerke Sonja, Ljuba, Sabina z družinami

V SPOMIN

*Ljubezen, delo in trpljenje,
bilo tvoje je življenje,
nam ostaja zdaj praznina
in velika bolečina*

3. oktobra 1994 mineva
žalostno leto odkar nas je
zapustil naš dragi

LOJZE JEROMEL
odvetnik iz Slovenj Gradca

Ne moremo se sprizniti z resnico, da te ni in te nikoli več ne bo med nami. Globoka praznina obstaja zdaj v naših srcih. Hvala vsem, ki se ga spominjate in ustavite korak ob njegovem preranem grobu, ter mu prižigate sveče in prinašate cvetje.

Žalujoci vsi njegovi

*Delo, skrbi in trpljenje
bilo tvoje je življenje.
Nam ostala je praznina,
in pa tiha bolečina.*

Spomin

Tiha bolečina spremlja
spomin na 15. september
pred desetimi leti, ko se je
ustavilo plemenito srce
dragega moža, očeta, dedka
in pradedka

FRANCA JUGA
15. 9. 1984 - 15. 9. 1994
iz Slovenj Gradca, Štüh 17.

Cvetje in sveče na tvojem grobu so dokaz, da te nismo pozabili. Za vso ljubezen in dobroto, ki si nam jo izkazoval, še enkrat naša velika zahvala. Vsem ki se ga spominjate, postojite ob njegovem grobu, mu prižigate svečke in prinašate cvetje, naša iskrena zahvala.

V tih žalosti:
žena in hčerka z družino, vnuki in pravnuki

*Solza kane mi iz očesa,
pred menoj je tvoj obraz.
Odšel si tiho, brez slovesa,
mimo spiš in čakaš nas.*

Zahvala

Mnogo prezgodaj in vse
hitro je nepričakovano in
tragično preminil naš mož in
očka

BOJAN CAVNIK
1961 - 1994, iz Brd

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, sodelavcem in znancem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, mu darovali sveče, cvetje in za sv. maše in nam v težkih trenutkih pomagali in stali ob strani.

Iskrena hvala g. nadžupniku Francu Rataju za opravljen pogrebni obred, kakor tudi gospodu župniku iz Slovenj Gradca Petru Leskovarju za zakrament svete odveze.

Hvala tudi govornikom g. Marjanu Križaju in Bojanu Jehartu za izrečene poslovilne besede ob odprtem grobu, pevcem cerkvenega pevskega zbora ter vsem prijateljem in znancem, ki ste ga zadnjič pospremili k večnemu počitku.

Bog vam stotero povrni.

Žalujoci: žena Olga, osemletni Robi in dveletna Tjaša

Dinarji ... dinarji

Poletje, ko nekateri odhajajo na dopuste tudi daleč izven domovine, ko so parkirni prostori po mestih in večjih trgih in celo vaseh prepolni vozil, tedaj uhajajo spomini, nas stare generacije, nazaj v mlada leta. Tedaj ni bilo dopustov, ne morja, ne oddiha, temveč pehanje za dinarjem. Šolske počitnice so bile čas, ko si lahko z muko zaslužil kakšen dinar. Ni bilo toliko potreb, saj so nam bili takratni dosežki tehnike le neuresničljiv sen. Delali smo le za najnujnejše, kar so takrat imenovali standard. Če smo temu zadostili je bil že velik dosežek in zadovoljstvo.

Mesec avgust je bil čas, ko se je le dalo nekaj zaslužiti. Odrasli so hodili na planine Pohorja nabirat brusnice, saj je edino ta sadež šel v prodajo. Pri nas so ga imenovali matek. Midva z mlajšo sestro pa sva ga hodila nabirat v gozdove Mislinjske Dobreve. Vse današnje letališče je pokrival gozd. S kosom kruha v žepu, brez vode, sva tavela po gozdu in trpela žejo. Poleg tega pa naju je neprestano spremljal strah pred graščakom, lastnikom tega gozda. Govorili so, da brutalno preganja nabiralce sadežev in jim le-te zapleni. Venomer sem se oziral po gozdu, kjer se bi prikazal in bilo me je strah pred njim. Po dnevu hude lakote in žeje sva le vsak večer prinesla domov vsak po en kilogram mateka. Treba ga je bilo še prebrati in drugi dan nesti na odkup in v žep je prišel kakšen dinar.

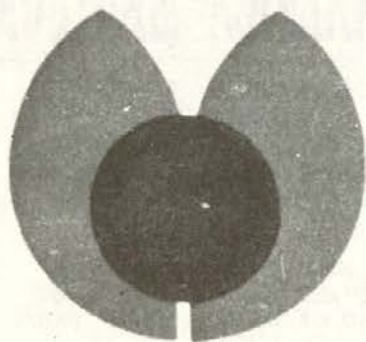
Iz Savinjske doline so hodili ljudje zbirat ženske za obiranje hmelja. Moje sestre so se pripravljale s sosedovimi na ta posel in ugibale, kam bi kazalo iti. Dobro so vedele kateri kmetje so bili do obiralk obzirni glede hrane in plačila. K nam je vsako leto prišla hčerka Brunška iz Šentandraža. K temu so ženske šle najraje. Doma so ostali samo starši. Mi otroci smo šli obirat hmelj domačim kmetom. Nasad hmelja je imel kmet Jakob v Stražah, v Mislinji na Jovšnik na Arehovem. Za ta posel smo imeli otroci le prenežne prste in so nas zelo boleli. Plačani smo bili od škafa, to je bila mera za plačilno enoto. Nabiral sem in nabiral pa škaf dolgo, dolgo ni hotel biti poln. Z zavistjo sem opazoval odrasle, ko so kar hitro ta škaf imeli poln. No, nekaj škafov sem v celem dnevu le nabral in nekaj zaslužil, prsti pa so me pošteno boleli. Tako smo nekaj le zaslužili, da smo potešili glavne želje po blagu.

Tako težko življenje mi je zelo koristilo, ko sem odrasel in posebno med vojno, saj sem bil vsega hudega navajen in mi ničesar ni bilo težko, ne strah, lakota, žeja, mrz in vročina in tako dalje. Če o tem danes mladim pripovedujem, me nočejo poslušati. Morda pa se bodo ob branju tega le zamislili in lažje prenašali današnje tegobe, ki se z nekdanjimi niti malo ne dajo primerjati. Danes ljudje s še tako lepimi dohodki niso zadovoljni. Dovolj je časa za afere, za bogatenje lastnih žepov tam, kjer bi morali najbolj pokazati, kako se je treba za domovino žrtvovati. Tisti, ki imajo največ premoženja in največje dohodke, najbolj kričijo, kakšna krivica se jim godi. Mi, ki smo največ pretrpeli; to smo ljudje, ki smo bili rojeni po prvi svetovni vojni, pa imamo najmanjše dohodke, pa smo zadovoljni, da nismo ne lačni, ne žejni, ne nagi in drugače v pomanjkanju, kakor smo morali trpeti nekoč v svoji mladosti.

Jože Krajnc

Tudi v Mislinjski dolini je hmelj letos dobro obrodil.

K Z H K S

KOROŠKA ZADRUŽNA HRANILNO KREDITNA SLUŽBA p.o.

SLOVENJ GRADEC, CELJSKA CESTA 7
TELEFON: 0602/42-341, 42-344, 43-193
TELEFAX: 0602/43-301

TOLAR na TOLAR ZA RAZVOJ KMETIJSTVA

OBRESTNE MERE V MESECU SEPTEMBRU 1994

<i>Vloge</i>	<i>Mesečno</i>	<i>Letno</i>
Vloge na vpogled, tekoči in žiro računi	0,68 %	88,33 %
Vloge, vezane 1 mesec (31 dni)	1,56 %	19,95 %
Vloge, vezane 3 mesece (91 dni)	1,72 %	22,23 %
Vloge, vezane 6 mesecev (181 dni)	1,88 %	24,52 %
Vloge, vloge vezane 12 mesecev (366 dni)	2,04 %	26,80 %
Vloge, vezane 24 mesecev	2,12 %	27,95 %
Vloge, vezane 36 mesecev	2,27 %	30,23 %
Kratkoročni krediti kmetom, dov. limit TR	2,72 %	37,08 %
Nedovoljeni limit TR	3,42 %	48,51 %

Od 1. junija 1992 dalje je, ne glede na število dni v mesecu, enomesečna vezava 31 dni, torej jo je mogoče dvigniti 32. dan.

GOZDARSKA ZADRUGA SLOVENJ GRADEC

Slovenj Gradec, Celjska c. 16

VAM NUDI PO UGODNIH CENAH:

- parket-lamel, standard kvaliteta, hrast 1.320,00 sit/m²
- parket-lamel, standard kvaliteta, bukev 1.210,00 sit/m²
- parket-klasični, hrast 2.200,00 sit/m²

Poleg tega vam po ugodnih cenah nudimo tudi:

- vse vrste traktorskih gum BARUM
- traktorje Univerzal
- traktorje Fiat

Možna je tudi kompenzacija za les

Vse dodatne informacije lahko dobite vsak delovni dan med 7. in 15. uro osebno ali po tel. št. (0602) 42-141 in 42-685

dopisujte v glasilo

POGLEJTE, UGANITE IN POVEJTE

Če se boste spoznali v krogu na sliki, nam sporočite vaš naslov, zraven pa pripišite kje in kdaj je tale posnetek nastal. Nagrajenko čaka lepa lončnica v cvetličarni Hukolli v Slovenj Gradcu v vrednosti 3.000 SIT.

ZAVAROVALNICA · MARIBOR

PODRUŽNICA ZA KOROŠKO

SLOVENJ GRADEC

FRANCETOVA 7, 62380 SLOVENJ GRADEC

TEL. 0602 41-591, 41-813, 41-881, 41-882

FAX 0602 41-814

PREDSTAVNIŠTVA

RADLJE, MARIBORSKA C. 7, TEL. 71-138

RAVNE, PREŽIHOVA C. 24, TEL. 21-346

DRAVOGRAD, MARIBORSKA C. 60, TEL. 84-079

NOVO

NEZGODNO KMEČKO ZAVAROVANJE

SKLEPANJE KMETIJSKIH ZAVAROVANJ V PAKETU

ZAVAROVALNICA Z NAJDAJŠO TRADICIJO IN NAJVEČJIM ŠTEVILOM ZAVAROVANEC NA KOROŠKEM.

**ŽIVLJENJE GRE NAPREJ,
IN MI Z VAMI**

DRUŠTVO KMETIC PREVALJE OBVEŠČA SVOJE ČLANICE

NAKUPOVALNI IZLET NA MADŽARSKO

bo v petek, 21. 10. 1994.
Rok prijave je 15. 10. 1994.
Cena izleta: 1200 SIT na osebo.

TEČAJI

Ponovno vas obveščamo, da bomo v jesensko zimskem času organizirali tečaje:

- sirjenje mleka (6 ur),
- tečaj pogrinjkov in narezkov (8 ur),
- peka kruha in peciva,

oziroma bomo vrsto tečaja prilagodili vašim željam.

POKLIČITE NAS!

ČLANARINA

Vse tiste, ki še niste plačale članarine za letošnje leto, plačajte jo takoj, sicer bomo smatrali, da ne želite več sodelovati in vas o našem delu ne bomo več obveščali ali vam pošiljali vabil.

Za vse informacije kličite na sedež društva oz. na Kmetijsko svetovalno službo, tel.: 31 785.

Mentor DKP: Amalija Cečlin